

ເອກໃນໄບວະນະນຸ້ມາໄທ ១១

ໄລຍ ບັດກລອບ ແມ 27

ຮູ້ ເລີບເມືອນ

“ຊ່ອນກລິນສັງກລິນປະທິມແກມ
ເລີບມືອນາງກາງກລືບກະທຳດຣັດ

ເໜີ່ອນກລິນແກ້ມໂຄມຍາງເມື່ອສັງຕົວ
ເໜີ່ອນມືອເຈົ້າປຣນິບຕີພັດວິຜ້າ”

ວຽກຄະດີ: ປຸນຊ້າງຂຸນແພນ (ຕອນຫຸນຊ້າງຕາມນາງວັນທອງ)

ຜູ້ປະພັນຮໍ: ສູນທຽກ

เล็บมือนาง Quisqualis indica Linn.

นิวเมียพรานารายณ์ ไห่ม่อง หรือจี้มัง

เล็บมือนางตัน วาดอนนิ่ง อะดอนนิ่ง

RangoonCreperDrunenSailorเชอแสเดง

ถินกำเนิด เอเชียเขตต้อน ซอกซอนไซ

แตกกิงก้าน สาขา หนากว้างไกล

ดอกเป็นช่อ ออกซอกใบ และปลายกิ่ง

ดอกสีขาว เคล้าชมพู vroumala

เล็บมือนาง ทั้งรากผล ตันดอกใบ

พยาธิไส้เดือน เส้นด้าย ถ่ายกระเจิง

ทั้งแก้ไข้ คล้ายตกขาว เหล่าสตรี

เจริญอาหาร ทานอร่อย ย่อยได้ไว

ชื่อห้องถิน อ้อยซ้าง มะจีมั่ง

อิกจะมัง เล็บนาว แสมแดง

ชื่อต่างชาติ อาจเยอชะริง อิงหลาแแหล่ง

ชมพูแดง ChineseSuckle เพลิดเพลินใจ

เกาเลือยไป พาดพันไขว้ ไม้ตันใหญ่

คลุมซ้มได้ สวยงาม อร่ามตา

ดอกงามยิ่ง มิงมาลี ศรีสง่า

ก่อนรอยรา บุปผาเปลง เป็นแดงเพลิง

เข้ายาไทย ได้ชัด ชัดเคลิง

พิษสำแดง แสงเริง เชิงสมุนไพร

แก้แพลฟี มีหนอง พุพองหาย

เล็บมือนาง ช่างได้ใจ ปลูกไว้ดี

สถิตย์พันธุ์ ธรรมสถิตย์

เล็บมือนาง ไม้เกา เนาตันอื่น

พบดาษดื่น ขี้นไป ได้ทุกที่

เลือยได้สวย ชวยชื่น รื่นฤทธิ์

กลินก็มี ช่างหอม น้อมชวนซม

ดอกสีแดง ปนชมพู vroujurungด้วຍ

แยกกลีบสวย คล้ายเล็บสาว พราวหมายรวม

สีก์สวย หอมชื่น รื่นอารมณ์

ไดรได้ชม เล็บมือนาง ไม่ร่างลา

สรรพคุณ แก้ชา ตานขโมย

ห้องร่วงรอย ฐานพิการ หายได้หนา

สีสลับ ดอกสวย รายกลิ่นมา

คงนึงหา เล็บมือนาง ไม่จางเลย

ศกุนตลา ณ หนองคาย

ณ راتติในหน้าร้อนอันอบอ้าว

แม้จันทร์เจ้ายังหลบเข้าเฝ่าเวลา

ไม่เห็นแสงเพ็ญส่องท้องนา

พาอุราให้ร้อนรุ่มกลุ่มฤดี

โชคยังดีที่คงมีลมพัดเยือย

ห้อมกลิ่นเรื่อยloyล่องไม่หมองศรี

กลิ่นของดอก"เล็บเมือนาง"ในรัตติ

พาจิตที่เราร้อนตลอดตอนไป

แมกกลางคืนมองไม่เห็นรูปทรงเจ้า

ได้แต่เฝ้าอาทิตย์ส่องจนผ่องใส

เห็นต้นเจ้าได้พันรั้วพับพันไป

เป็นซัมใหญ่เหนือประตุตุร่วมเย็น

ดอกเจ้าห้อยย้อยระย้าสารพัดสี

แรกบานมีดอกสีขาวพร้าวให้เห็น

แล้วกลับกลายเป็นชมพูก่อนเปลี่ยนเป็น

สีแดงเด่นก่อนให้เห็นร่วงลงดิน

เห็นสีเขียวของใบตัดสีดอก

ต้องขอบอกว่าสวยสดหมวดติน

ใครได้เพลินพิศเจ้าเป็นอาจินต์

พาลีมสินซึ่งไ้อร้อนจนผ่อนคลาย

ชาวบ้านใช้เกือบทุกส่วนเพื่อถ่ายพยาธิ

บำรุงธาตุ ทานขโมย ไข้ร้อนหาย

พอกหนองฟื้อกำจูเขื่อนผิวภัย

ถ้ามากไปอาจพาถ่ายหรือมีนังง

เล็บเมือนางเจ้าเอ่ยช่างงามนัก

เห็นประจำกษัตริย์ให้กรักจนลุ่มหลง

คำคืนไหนไร่ลมเร้าเฝ่าพะวง

เจ้านั้นหลงโซยกลินไปไหนเล่าเอย

วลัยพร แสนวงศ์

เล็บมีองนางสวยสล้างแดงขาวชมพู	ดูงามหรูฟูเพื่องเรื่องความหวาน
สวยเฉิดฉันท์บานสะพรั่งยิ่งยืนนาน	ดอกพุ่มบานสราญตาสราญใจ
เล็บมีองนามอื่นนั้นมันจริงจริง	วงดอนนิ่งอะดอนนิ่งไม่ติงไหว
แสมแดงมะจิมจั่มจังไง	ชื่อตามแคว้นเดนไกลอ่านได้มัน
เล็บมีองเกิดทั่วไปในเอเชีย	ต้นไม้เนี้ยเป็นเตาเลือยเพือยผกผัน
เลือยได้ไกลกว่าสิบเมตรเป็นพหลวัน	กิงก้านนั้นมันหนาทึบเป็นพุ่มพวง
ดอกเป็นชื่อตามซอกใบและปลายกิ่ง	งามพรั่งพร็ิงเสนสวยงามอร่ามสรวง
สีสดใสแดงขาวชมพูดูดีทรวง	ดอกทั้งปวงเป็นพวงย้อยห้อยงามตา
สรรพคุณรากใบให้รสเบื่อมา	เมล็ดเล่ามีรสซุ่มยาร้อนหนา
บำรุงธาตุเจริญอาหารแก้ชางนา	อีกเป็นยาถ่ายพยาธิไส้เดือน
ใบอ่อนนั้นนำมาปรุง paranได้	ต้มลวกให้สุกคลุกน้ำพริกเสริมื่อน
รสมกรกล่ออมอร่อยลิ้นกินchanเรือน	หากชวนเพื่อนมาร่วมกินเสนยินดี
	อานนท์ สรวิสุตร
ไม้เตาเลือยพุ่มหนาเมษาบาน	เคหะสถานมากแห่งแข่งกันสวยงาม
เล็บมีองพรางเตาเคล้ากลิ่นระรวย	ขาวชมพูด้วยเข้มแดงแล้วแห้งรอย
เลือยเป็นชุมพุ่มโคงตรงประตุ	เด่นเชิดชูร่มรื่นร้างไกลโลหะ
คิมหันต์เยือนเสนีอนเทพหมายดพรໂປຣ	พลับบานໂชຍฤดีดาลละลานใจ
เป็นยาใจโอปไอให้สุขล้ำ	เสนดีมดាในคุณค่าสมุนไพร
ช่วยเจริญอาหารแก้ทานชางเด็กไซร์	ยอดอ่อนนำไปลวกจิมอิมอร่อยดี

กุศล คำพระ

Combretum indicum L.

Photo: Surajit Koley @ Hooghly

ເລື່ບມືອນາງ ໄມ່ຈາງຫາຍ ຝາກໄວ້ຫນອ
ຢັ້ງເຈັບແສບ ແປລບປວດ ຮວດຮ້າວໃຈ
ມືອນາງສາຍ ດ້ວຍເຮີຍວາມ ຍາມໄລ້ລຸບ
ມືອຈັບມືອ ຄືອມື້ນໜາ ຈະດຳຮັງ
ຈະຮັກມື້ນ ໄມ່ປັນໃຈ ໃ້້ໜາຍອື່ນ
ຄລື້ອງໜົວໃຕ ຜຸກຈິຕສອງ ຂອງເຮັນໜັ້ນ
ເຄຍຍືນໝາ ໂລມໄລ້ ໃນສວນຄຣີ
ນ້ອງກົມເກີບ (ດອກ)ເລື່ບມືອນາງ ຢັ້ງໄມ່ລື່ມ
ເຄຍສ້າງໝາ ຄ້າໂຄຣຄິດ ພິດຄຳມື້ນ
ໃ້້ເຈັບໄຂ້ ໄດ້ປ່ວຍໜາ ອຍ່າໄດ້ພັກ
ໜື່ນໄມ່ນານ ພວນໜົມ ຫດ້າຍສິ້ນ
ວັນວານນີ້ ທີ່ນ້ອງຍາ ສ້າງໝາໄວ້

ທີ່ໂອກໂຄໂ ມනອນ້ອງນີ້ ຝາກພື້ວ່າ
ເຫຼຸ້ໄນ ໃຢນ້ອງຢ້າ ທຳໄດ້ລັງ
ບຣຈະຈູບ ລູບໄລ້ ໄຈປະສົງຄໍ
ຈິຕມື້ນຄົງ ສ່າງເຮາສອງ ປອງສັມພັນຮົງ
ທຸກວັນຄືນ ຈະເຊື່ອສຸຂ ຖຸກອຍ່າງຝຶ່ນ
ໜ້ວນິຣັນດົກ ນັ້ນມື້ນໝາຍ ໃຢນ້ອງລື່ມ
ສອງເຮານີ້ ຊື້ໜື່ມໝາ ໂນ້ມກິ່ງປລື່ມ
ໃ້້ໜາຍທີ່ນ ຊື້ໜື່ມໜາບ ປລາບປລື່ມນັກ
ໃ້້ມືວັນ ເປັນໄປ ໄດ້ປະຈັກຫຼົງ
ອຸປສຣຣຄ ຈັກເກີດເຫຼຸ ມີເກຫກໍຍ
ນ້ອງໂບຍບິນ ພິນຈາກພື້ ໜົນໄປ່ຫັນ
ກລັບມລາຍ ໃຢລື່ມຫນອ ພອດາມມາ

ทະເລາກົນ ນັ້ນເພີຍງົດ ຄິດໄປຫນອ
 ກລັບມາເຄີດ ເປີດໃຈ ໃຫ້ອງຍາ
 ຮອຍເລື້ບມືອ ຂຶ້ວຍອຍຫຼຳ ຈຳວິນ້ນ
 ພືຈະເກີບ ຄອຍເລື້ບນີ້ ທີ່ເຫັນຫອຍ
 ພື້ນ້ຳກົວ ຂອຮັບຜິດ ຄິດໄດ້ຫນາ
 ໂປຣກລັບມາ ມາພີ່ ນີ້ຢັງຄອຍ
 ເນື້ອປະສານ ແພລມັນຫາຍ ນານໄມ່ເນື້ອຍ
 ນັ່ງຈີລອຍ ສຮ້ອຍເສົ້າຫນອ ຮອເລື້ບ(ມືອ)ນາງ

ໂກວິທ ຩີຣິວິໂຮຈົນ

ເລື້ບມືອນາງ ດູງມາເດັ່ນ ເປັນໄມ້ເຕາ
 ໃຕ້ຮົມເງາ ດັບປ້ອນຮຸມ ກະຊຸມກະຫວຍ
 ເລື້ບມືອນາງ ເລື້ບມືອໂຄຣ ໄຄຣ່ຂອດາມ
 ເພີຍອຍາກູ້ ອາຍາກໃກລ້ືດ ຕິດຕາມໄປ
 ເຕຍຮະຮືນ ທີ່ນີ້ໃຈ ກັບໄມ້ມາມ
 ແສນສຸຂສມ ໃຫ້ນິຍມ ອາຮມໝົດ
 ເລື້ບມືອໂຄຣ ໄມ່ເທົ່າ ເລື້ບມືອນາງ
 ສຸຂເຫຼືອເພື່ອ ເມື່ອຍາມເຫັນ ເປັນສບາຍ
 ໄມ້ເລື້ອຍຍາວ ໄປໄກລ ໃຫ້ດອກສາຍ
 ລມເຢັນຫ່ວຍ ພັດຈິນ ຮະຮືນໃຈ
 ອາຍາກຕິດຕາມ ເລື້ບຈານນີ້ ໄດ້ທີ່ເຫັນ
 ເພີຍອຍາກູ້ ອາຍາກໃກລ້ືດ ເລື້ບຈານນີ້
 ດອກໄມ້ສີ
 ທີ່ນີ້ໃຈ ສຸຂສົດໃສ ໄມ່ຮູ້ຄລາຍ
 ເລື້ບຜອມບາງ ຜາກຮອຍໄວ້ ໄມ່ຈາງຫາຍ
 ແສນເສີຍດາຍ ດອກໄມ້ສີ ທີ່ໄປເລຍ

ສະວິໄວ້ ສຸວະຮັນ

ເລື້ບມືອນາງເລື່ອຍເຮື່ອຍຮະຕາມແນວຮົວ

ທອມແຮງໃນຕອນຄໍາຮ່າງຮົ່ງຮວຍ

ດອກເປັນຊ່ອຕາມഴອກໄປແລະປລາຍກິ່ງ

ໜຸ້ມຸງແກ່ແಡງກໍາຮູກລຳໄປ

ຕົນອະໄຣໄມ້ໃຊ່ຢານັ້ນໄມ້ມີ

ບຳຮຸງຮາຕຸຈີຣູ່ອາຫາຮທັງເປັນຍາ

ສຽບຄຸນດີມີມາກຕ້ອງໄຕຮ່ວມ

ເມື່ອໃຫ້ຄຸນອາຈແຜ່ໂທໜໂປຣະວັງ

ຮາວອາດຕ້ວວ່າງດາມແສນສະສາຍ

ຍາມລມໝາຍເໜຍໜາເຈົ້າເຮົາເຮິງໃຈ

ຈາກຂາວນຶ່ງກລິ້ງກລາຍໜຸ້ມຸງໄສ

ໄດ້ຊ່ອໃຫຍ່ໜາຍສີຕະກະກາຕາ

ເລື້ບມືອນາງນີ້ເຊັ່ນກັນແບບນັ້ນໜາ

ແກ້ວທິວາຂັບພຍາຮີແລະຕານໜາ

ອຍ່າຮີບດ່ວນເຮົວໄວສິ່ງໃດຂວາງ

ເລື້ບມືອນາງຂອງວາງໄວ້ມີສວຍງາມ

ດວງພຣ ແຊກຸລທອງ

ເລື້ບມືອນາງເຫັນໄດ້ຕາມຮົວບ້ານ

ຕາມສ້າຕේລ්ຂອງສາຍພຣຣນໄມ້ເລື່ອຍ

ຊ່ວງເມເຊາຄື່ນມີຖຸນາແລວໜ້າບ້ານ

ຊ່ອດອກທ້ອຍຍ້ອຍຮະຍັບສວຍວັບວາມ

ແຜ່ກິ່ງກຳນົກອນໄຟພາດໄປເຮື່ອຍ

ໄປເຮື່ອຍເປື່ອຍາມຕັດທຶນກິ່ງຍິ່ງງາມ

ເລື້ບມືອນາງບານເປັ່ນສີວາບຫວາມ

ແກວງໄກວາຕາມສາຍລມຮື່ນຮມຍືໃຈ

ดอกที่เริ่มออกเป็นสีชมพูขาว

อยู่ดีดีชมพูนี้สีเปลี่ยนไป

เล็บมือนางนั้นหนาคุณค่ามาก

ขับพยาธิอย่างอาหารโรคตานชาง

สายแพร่พราวขาวชมพูดูใส่

แดงได้ใจปนสีขาวเจ้าเล็บมือนาง

ใบตันรากใช้ทำยาโรคลาร์้าง

มีพิษบ้างถ้าทานมากอาจเป็นลม

จตุพร สุวรรณปากแพรก

